

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

Քրիստոնեական Եկեղեցու կամարների տակ վերստին հնչում են Փրկչի հրաշափառ և սուրբ հարության օրհներգերն ու ալելուիաները, Լույսի և Կյանքի մեծ ավետիսը:

«Այսօր լարեաւ ի մեռելոց
Փեսայն անմահ և երկնաւոր,
Քեզ աւետիք խնդութեան,
Հարսն ի յերկրէ եկեղեցի»:

(Ներսէս Լամբրոնացի)

Ա. Հարության տունը՝ Զատիկը, մարդկության հոգևոր և բարոյական վերածնության տունն է գերազանցապես:

«Այսօր Զատիկ մեր զենմամբ Քրիստոսի,
Արասցուք տօն ցնծութեամբ,
Նորագեալքս ի հնութենէ մեղաց»:

(Շարական)

Հարության գերբնական եղելությունը եպակի դեպք է կրոնների պատմության մեջ, Սուրբ Ավետարաններով, առաքելական բարոյությամբ և նահատակությամբ ավանդված Եկեղեցուն և հավատացյալներին:

Առաքյալների և առաջին քրիստոնյաների բարոյության և վկայության գլխավոր նյութն էր Քրիստոսի հարությունը: Առաքյալ և Ավետարանի բարոյիչ լինել նշանակում է վկա լինել Փրկչի հարության. «Վկայ յարութեան Նորա ընդ մեզ լինել» (Գործք Ա 22):

Քրիստոսի հարության բարոյությունը հանդիսացավ հիմնաքարը Եկեղեցու կազմակերպության և սկզբնավորությունը նոր կյանքի և նոր շարժման:

«Քրիստոսի հարությունը, — ասում է Վեհափառ Հայրապետը վատկական Իր քարոզում, — որպես գերբնական եղելություն մը, եկավ հիմքերեն հեղաշրջելու մարդկության պատմությունը և նոր իմաստ ու նոր ընթացք տալու անոր: Գերբնական եղելություն մը, որ նոր շունչով վերանորոգեց մարդոց և ժողովուրդներու հոգիները, լուսավորեց և նոր ուժերով ու շնորհներով լեցուց զանոնք և բացավ մարդկության առաջ նոր ճանապարհ բարոյական բարձր ըմբռնումներու և ստեղծագործ կյանքի»:

Բարոյապես անակացած, հավատից, տեսիլից և հոգուց դատարկված հին աշխարհը, Քրիստոսի հարության ավետիքով վերակենդանացավ և ուղեկորույս մարդկությունը գտավ իր փրկության ճանապարհը:

«Քրիստոսի հարությունը, — ասում է Վեհափառ Հայրապետը, — դարձած է աղբյուր տևական ապրումներու և ներշնչումներու հավատալի մարդոց ու ազգերու ներաշխարհին մեջ: Հարության հրաշքը դարձած է հոգեկան սնունդ և մարդկային կյանքի ոգեբարոյական պայման»:

Քրիստոսի հարության գերբնական եղելությունը, իբրև խորհուրդ և ոգեկան արժեք, իր նշանակությամբ և հոգևոր-բարոյական ներգործությամբ, հավերժաբար պատկանում է քրիստոնեության բոլոր դարերին և սերունդներին:

Քրիստոսի հարությունը կյանքի հաղթանակն է մահվան դեմ. «մահուամբ զմահ կոխեաց». լույսի հաղթանակը խավարի դեմ. «այսօր խաւարն անգիտութեան հալածեցաւ երբեակ լուսովն և քեզ ծագեաց լույս գիտութեան». հոգու հաղթանակը մարմնի դեմ. «Պատրանօք նախաստեղծին մերկացաք ի լուսոյն, իսկ յարութեամբ Միածնիդ զգեցաք զանմահութիւն»:

Քրիստոսի հարության դեպքը մարդու հոգևոր և բարոյական կատարելության և աշխարհի ներդաշնակության բանալին է:

Եկեղեցին Քրիստոսի հարության պատգամով իր հավատացյալներին տալիս է նոր կյանքի, «յարուցեալ և փառաւորեալ, առաւել կեանք»-ի հավերժության խոստումը:

Գարնան հետ, ամեն տարի, Քրիստոս խորհրդավոր կերպով հարություն է առնում Ի՛ր հավատացյալների, Ի՛ր Եկեղեցու համար. «Արի՛ որ ննջեալ և կանգնեաց ի մեռելոց և լուսաւոս լիցի քեզ Քրիստոս» (Եփես. Ե 14):

Քրիստոսի հարությունից բնան դար հետո ևս, ամեն Ջատկի առավոտ, նորից մեր դեմ է կանգնած հարուցյալ Փրկիչը, որպես կյանքի աղբյուր, ճշմարտության բարոյ, հավերժական կյանքի հրավեր, ինչպես հարության առավոտ, Ջատկի միաշաբաթի օրը, «վաղ քաջ ընդ առաւօտս», և ասում է մեզ. «Ես եմ, մի՛ երկնչիք. Վի՛ խնդրէք վկենդանին ընդ մեռեալս»:

«Այսօր,— ասում է Վեհափառ Հայրապետը,— Քրիստոսի հարության ավետիսը մեզի համար նվիրական հրավեր մըն է հաստատ մնալու մեր նախնայաց հավատքի վեմին վրա և հավատարիմ՝ ավետարանական բարոյականին»:

Հարության տոնն իր ավետիքով ու ապրումներով, իր սրբազան խոհերով և ներշնչումներով, ամենից ավելի խոսում է նաև հավատացյալ հայ մարդու սրտին:

Քրիստոսի հարության հրաշքին առաջին հավատացողներից մեկն է եղել մեր ժողովուրդը, իր կյանքի փորձով:

Հայ ժողովուրդը Հիսուսի նման չարչարվել է խաչը ուսին, բարձրացել իր արյունոտ Գողգոթան և միշտ ցմրուր քամել դառնության բաժակը իր համոզմունքների, իր հայրենի սրբությունների, հավատի և ազգային-հոգևոր ինքնությունության համար, բայց երբեք չի կորցրել իր հարության, իր փրկության հույսը: Եվ մի օր հայ ժողովուրդը վերածնվել է իր վերքերից, արյուններից, առասպելական փյունիկի նման:

«Անցյալի մեջ,— քարոզում է Վեհափառ Հայրապետը,— հայ ժողովուրդը իր կյանքը և իր գոյատևումը իբրև ազգություն, կպարտի ամեն բանե առաջ իր կրոնական հավատքին: Ան կրցավ տոկալ, հաղթահարել պատմության բոլոր արհավիրքները և ամեն նահատակությունե հետո վերածնիլ, որովհետև ճշմարտապես հավատաց, թե Քրիստոս «մահուամբ զմահ կոխեաց» և «յարեալ ի մեռելոց»: Հայոց պատմության ճանապարհը տևապես տառապանքի և

խաչելության ճանապարհ մը եղավ, որուն ընթացքին հայ ժողովուրդը, բազում անգամներ, իր մահով մահը հաղթեց և մեռելներն հարություն առավ: Մենք ինչպե՞ս չհավատանք Քրիստոսի հարության, երբ պատմական վավերական ապացույցը ունինք մեր ժողովուրդի վերածնունդին, մեր ժողովուրդի հարության»:

Քրիստոսի հարության ավետիսը մեր ժողովուրդին բերել է լավագույն և արդար կյանքի հույսն ու խոստումը:

Մեզ չեն կարողացել գերեզմանել ոչ ժամանակը, ոչ արհավիրքները և ոչ էլ մեր թշնամիները: Մենք լույսի, առաջադիմության, հավերժության ժողովուրդ ենք: Մեր տառապանքների Գողգոթայից, տեսել և ողջունել ենք մեր հարության լուսածագը:

Այսօր, հարության հավատով և տեսիլքով վերածնվել է մեր ժողովուրդը ճշմարտապես, իր հայրենի հողի վրա, ուր ապրում է և ստեղծագործում խաղաղ պայմաններում:

«Եմուտ ի նոսա շունչն, եղեն կենդանի և կանգնեցան, կացին ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ յոյժ» (Եզեկ. ԼԷ 10):

Դա էլ մեր ժողովուրդի հարությունն է: Ո՛ր եք փնտռում նրան այժմ, հայ ժողովուրդին, մեռելների՝ մեջ, Դեյր-Էյ-Ջորի անապատներո՞ւմ, թե՞ Եփրատի ալիքների մեջ:

«Ձե՛ս աստ, այլ յարեալ»:

Ժողովուրդները չեն մեռնի, եթե անձնասպան չլինեն:

Այո, հարյավ հոգին որբ հայ ժողովուրդի: Հարյավ նա և իր Փրկչի հետ քայլում է դեպի հավերժություն:

Փա՛ռք մեր ժողովուրդի և հայրենիքի վերածննդին:

«Աստվածակառույց Ս. Էջմիածնի կատարներեն,— բարեմաղթում է Վեհափառ Հայրապետը,— այս խոհերով և այս իղձերով, ցնծությամբ կավետենք հրաշափառ հարությունը մեր Փրկչին՝ Հիսուս Քրիստոսի համայն հայ հավատացյալ ժողովուրդին որ ի Հայաստան և որ ի սփյուռս աշխարհի, աղոթելով որ սուրբ հարության շնորհքները առատապես բաշխվին մեր Եկեղեցիին և Մեր բոլոր զավակներուն, որպեսպի անոնք շարունակեն իրենց առաքելությունը այս աշխարհի վրա, մեր ազգի մեծ լուսավորիչներու անմար ջահը բարձր բռնած իրենց ձեռքերուն մեջ»:

«Փա՛ռք յարութեան քո, Տէր»:

Փա՛ռք հարաշափառ հարության քո, ժողովուրդ իմ, ժողովուրդ հայոց:

